

Ann Nørregaard

**DRAGØR OG ST. MAGLEBY KOMMUNER.
STYREFORMER - EN OVERSIGT.**

Dragør Lokalhistoriske Arkiv, 1987

FORORD.

Da jeg i sin tid blev ansat til at registrere Dragør kommunes ældre arkiv, d.v.s. materiale fra før kommunesammenlægningen i 1974, stod det mig klart, at jeg først måtte have rede på de to kommuner Dragør og St. Magleby kommunale forvaltningers historie, inden jeg kunne anbringe arkivalierne i deres rette sammenhæng. Til det brug udarbejdede jeg en forvaltningshistorie, der - som nævnt - først og fremmest tjente som arbejdsredskab for mig selv. Med tiden blev andre interesserede i mit arbejde og ytrede ønske om en bred indføring i primærkommunernes forvaltnings historie, hvorfor jeg bearbejdede disse således, at de fremtræder som én kommunalhistorie med hovedvægten lagt på den til enhver tid herskende styreform.

Februar 1987.

Ann Nørregaard

AREAL.

I Christian II's privilegiebrev til de nederlandske bønder fremgår det, at disse fik tildelt øen Amager samt Saltholm med tilhørende rettigheder og friheder. Undtagen herfra var Kronens fiskerleje på Dragør, hvilket sandsynligvis skyldtes, at fiskerlejet gennem tiderne ydede væsentlige bidrag til Kongens kasse i form af afgifter og skatter af virksomheden og omsætningen på stedet.

Sterm oplyser, at St. Magleby i 1802 udgjorde ialt ca. 2820 tdr. land. Byen med dens tilliggende jorder fik lov til at bestå uantastet op til 1810, hvor hartkornsejerne på foranledning af Landvæsens Commissionen under udskiftningen solgte græsningsretten til 200 tdr. land eng til Dragør. I 1818 udlagde Landhusholdningsselskabet 300 tdr. land af St. Magleby's jord til skov (Kongelunden). Først i 1845 blev dette areal købt af statskassen for 20.000 rigsdaler.

Trap 1959 oplyser, at St. Magleby med jordtilliggender udgjorde 3090 tdr. land, altså en betragtelig forøgelse siden 1802. Dette kan skyldes flere årsager bl.a., hvorvidt gårdene i Dragør med deres jordtilliggender blev henregnet til Dragør eller St. Magleby samt, at der i takt med tiden blev indvundet land ude på "overdrevet".

Dragør var på de tre sider omgivet af St. Magleby jord og på den fjerde side af Øresund. I 1802 udgjorde Dragør et areal på ca. 270 tdr. land, medens Trap i 1898 opgiver arealet til 230 tdr. land. Årsagerne til denne divergens må ligesom for St. Magleby's vedkommende være flere. I 1810 købte Dragør af hartkornsejerne i St. Magleby 200 tdr. land eng og fællede for 9.000 rigsdaler. Dette areal skulle benyttes til græsning for beboernes husdyr: køer, får, heste, lam, geder og gæs samt til blegerivirksomhed. I 1905 og 1914 købte Dragør endnu en gang de samme 200 tdr. land af St. Magleby, men det er en anden historie.

BEFOLKNINGSSTATISTIK.

Nedenstående tal er hentet fra folketællingerne de pågældende år. Med undtagelse af 1787-tællingen, foretoges folketællingerne alle i februar måned, idet myndighederne antog, at folk for størstedelens vedkommende var hjemme i sognet på denne årstid.

År	Dragør	St. Magleby
1787	1376	550
1801	1583	642
1834	1602	656
1845	1675	669
1855	1701	699
1860	1728	685
1870	1729	846
1880	1831	889
1890	1825	979
1901	1609	977
1911	1628	1009
1916	2085	1268
1930	2099	1225
1955	3458	1805
1970	4259	5665
1974	4342	6324



Sigbrits underskrift



Sigbrits Underskrift og Bo-
mærke. Efter »Aarb. f. nord.
Oldkyndighed« 1879.

CHRISTIAN II

Christian Zartmann's maleri fra 1873.
"Sigbrit gennemgår toldregnskaberne med Chr. II".

Christian II's Underskrift.
Efter Sick, Nogle Bidrag til Chri-
stian II's Historie.

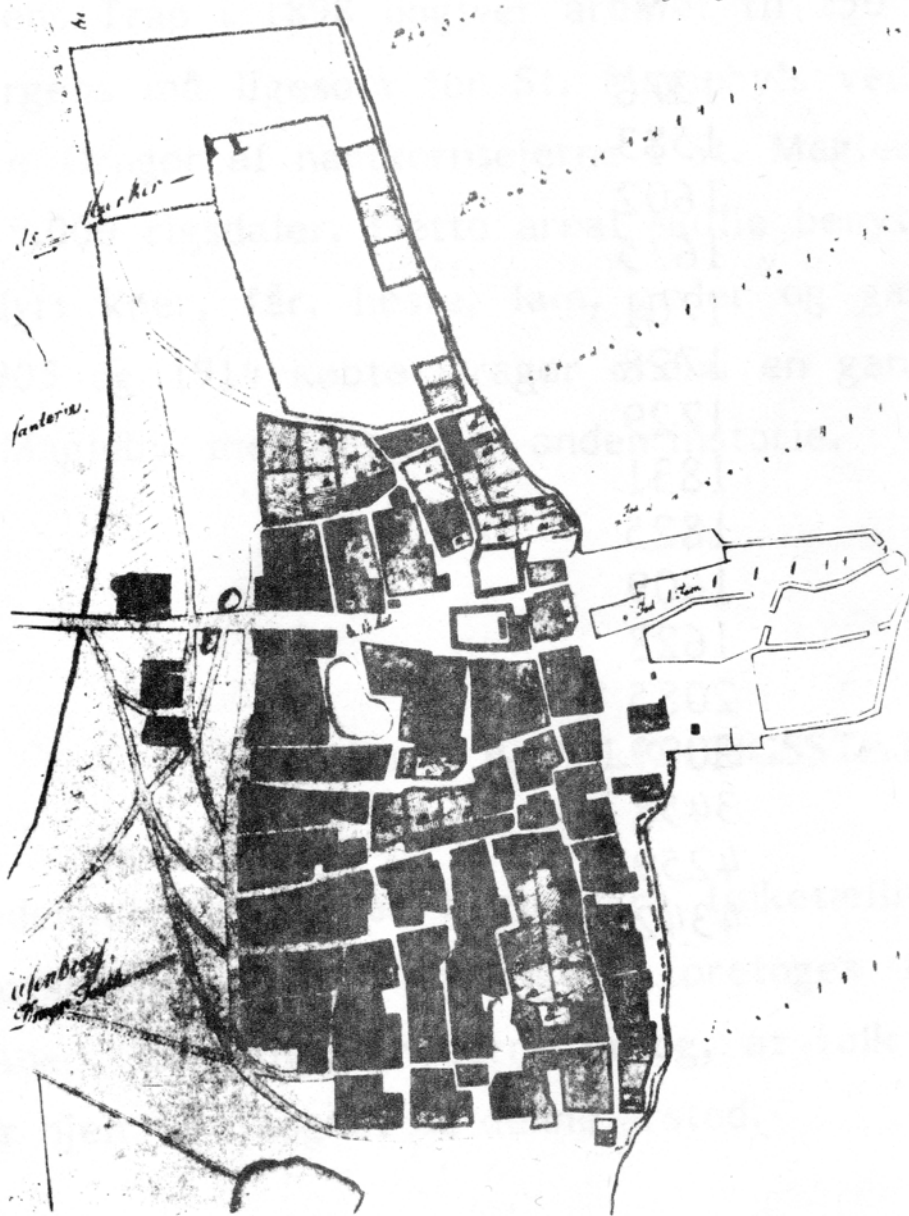
DRAGØR

Historisk Undersøgelse

Kopi af Kort over Dragør

P.L. Krebs, Aar 1801.

(Det kongelige Haandbibliotek)



ALEN





Dragør Byes Segl.

Dets anvendelsestid er indtil videre ukendt.

(Dragør Lokalhistoriske Arkiv)

FOGEDER I DRAGØR 1700-1910.

- 1700 Jacob Jansen Dracher, gårdmand
- 1701-1711 Johan Pedersen Holst, tolder og kroerjer
- 1711-1716 Abel Svendsdatter, kroerjer, enke efter Johan Holst
- 1716-1738 Tønnes Jansen Dracher, gårdmand
- 1738-1749 Jan Pietersen Tiemann, gårdmand
- 1749-1773 Cornelis Nielsen, skipper
- 1773-1796 Jacob Bertelsen, skipper
- 1796-1801 Rasmus Bertelsen, skipper
- 1801-1807 Jens Hansen Svane, skipper
- 1807-1809 Albert Hansen Riber, skipper
- 1809-1830 Peder Jensen Skriver, skipper
- 1830-1833 Jens Christiansen Præst, skipper
- 1833-1841 Mathias Albertsen Riber, skipper
- 1841-1854 Hans Olsen Broder, skipper
- 1854-1860 Hans Olsen Wass, skipper
- 1860-1862 Jan Jacob Petersen, gårdmand og skipper
- 1862-1869 Jens Isbrandtsen Krabbe, skibskaptajn
- 1870-1899 Isbrandt Petersen Schmidt, skibsfører og -reder
- 1899-1910 Carl Wilhelm Constantin Lund, skibstømrer

KOMMUNALBESTYRELSESFORMÆND I DRAGØR 1910-1953.

1910-1913 Carl Wilhelm Constantin Lund, skibstømrer
1913-1925 Henrik P. Greisen, lods.
1925-1933 Aksel M. Agerlin, kaptajn
1933-1946 Holger P. Greisen, cand. jur.
1946-1953 Edgar Jørgensen, galvanoplastiker

BORGMESTRE I DRAGØR 1953-1974.

1953-1954 Edgar Jørgensen, galvanoplastiker
1954-1958 Holger P. Greisen, cand. jur.
1958-1968 Holger C. Jensen
1968-1969 Juel Hansen, postmester
1969-1974 Svend A. Karlsson, postpakmester

FÆLLESKOMMUNEN.

1974-1978 Albert Svendsen, forvalter

DRAGØR KOMMUNE, FORVALTNINGSHISTORIE I GRUNDRIDS.

De privilegier, Chr. II i 1521 gav den hollandske koloni på Amager, omtaler bl.a., at hollænderne fik tildelt hele øen Amager til selveje mod en årlig afgift. De fæstere, der hidtil havde beboet øen, blev sagt op og i realiteten tvangsforflyttet.

Da Chr. II tillige med Mor Sigbrit i 1523 drog i landflygtighed, mistede den hollandske koloni sine skytsånder. Rigsrådet og flere med dette var stærkt utilfredse med, at Chr. II således havde foræret Amager væk. En af Fr. I's første handlinger var derfor at indskrænke hollændernes brugsret til St. Magleby sogn, som omfatter de to byer St. Magleby og Dragør.



Kgl. bevilling af 16.09.1674, hvori omtales, at Dragør og St. Magleby skal være én menighed. (Landsarkivet).

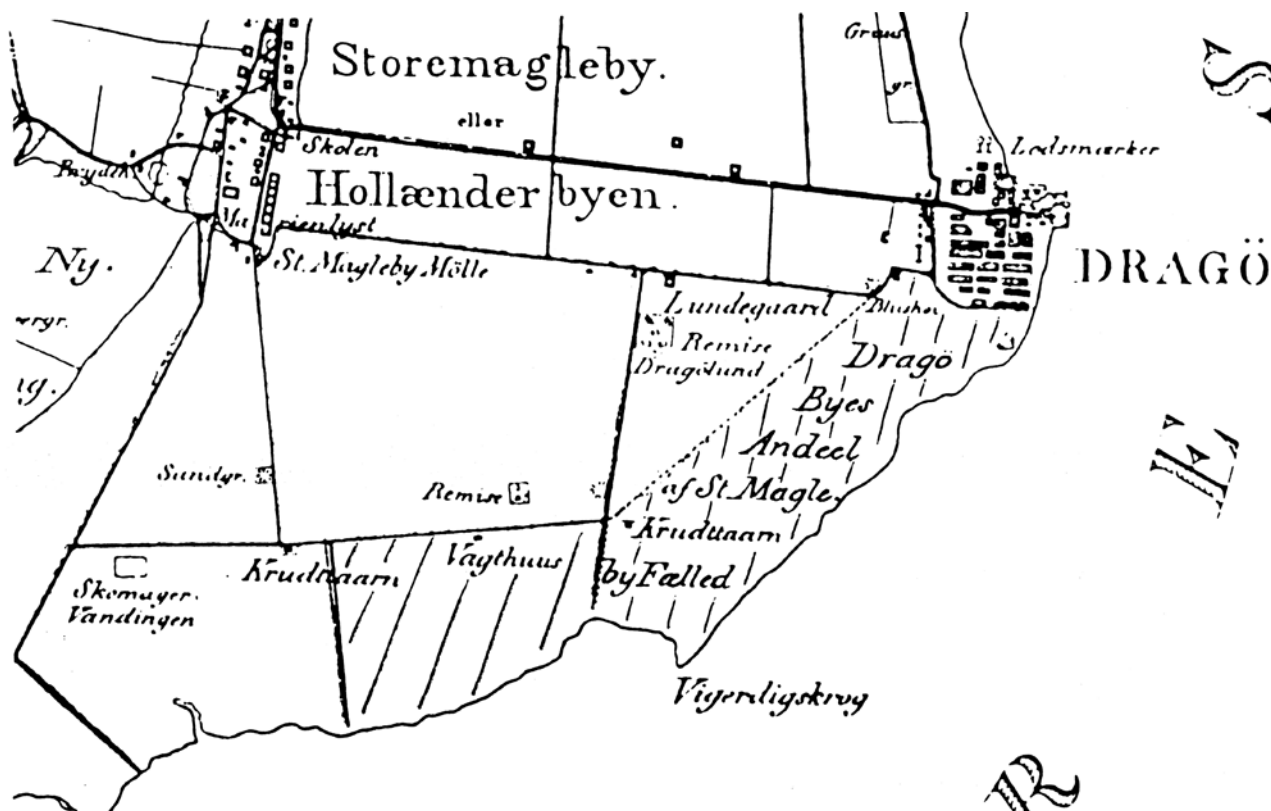
140 år senere i en kgl. bevilling af 16.09.1674 blev det endnu engang understreget, at Dragør "således som tilforn altid haver været antaget udgøre en menighed med St. Magleby og med fælles ret og birk". I realiteten underlagdes Dragør hermed schout-jurisdiktionen i St. Magleby, ligesom byen langsomt, men sikkert gled ind i hollænderbyens økonomiske interessesfære. Fra 17.07.1694 fik schouten i St. Magleby endvidere amtmandens samtykke til selvstændigt at udnævne en underfoged i Dragør. Oprindeligt valgtes denne på ubegrænset tid, men fra 1898 sattes embedet til 8 år og i 1910 blev stillingen nedlagt. Indtil midten af 1700-tallet faldt valget som regel på en af de to hollandske gårdmænd, der var flyttet herved, derefter var det udelukkende byens skippere, der beklædte embedet. Nok var beboerne i Dragør underlagt schoutens "hals- og håndsret", men byens egne, indre anliggender ordnede de i fællesskab på møder, hvor de "fire mænd" eller byforstandere afgjorde, hvad der tjente byen og dens beboere bedst.

Dette noteredes derefter ned og benævntes "byvedtægt". Hvornår begrebet "byforstandere" dukker op i Dragør, kan ikke umiddelbart aflæses af kilderne på nuværende tidspunkt. I kildematerialet fra sidst i 1600-tallet optræder de som repræsentanter for byens beboere. De må altså allerede på daværende tidspunkt have været en realitet gennem nogle år. Byforstanderne valgtes af fogeden og bymændene for et år ad gangen. De førte hver regnskabet for en af byens kasser, som omfattede byens indtægter og udgifter: Fattig-, skole-, havne- og bykassen.

Handwritten text in Danish, likely a by-law or record from 1707. The text is dense and difficult to read due to the cursive script and some fading. It appears to be a list of regulations or records, possibly related to the harbor or local governance of Dragør.

Afskrift af den ældst bevarede vedtægt vedr. forholdende i Dragør, i dette tilfælde om havnen 1707.

(afskriften findes i Regnskabs Ekstract Protokollen 1707-1913 på Landsarkivet og i kopi på Dragør Lokalhistoriske Arkiv).



"Kort over Amagerland 1843", tegnet af Fr. V. Salomon.
 Det skraverede felt viser de 200 tdr. land eng, Dragør By
 købte af St. Magleby i 1810.
 (Kopi på Dragør Lokalhistoriske Arkiv).

Omkring 1810 dannedes en femte kasse: Jordkassen til administration af de 200 tdr. land eng og fællad syd for Dragør, som man havde købt af St. Magleby. Jorden blev af kommunen udlejet dels til græsning dels til blegerivirksomhed.

En af de ældste byvedtægter, der er bevaret, stammer fra 1682. Med jævne mellemrum op igennem 1700-tallet tilføjedes en række vedtægtsmæssige bestemmelser, der alle fik amtets stadfæstelse. Den 20.03.1749 holdt byforstanderne et møde, på hvilket de ældre vedtægter dels blev fornyede dels samlede under én vedtægt.

Ved kongelig resolution af 29.04.1818 ophævedes St. Magleby's jurisdiktion over Dragør, idet begge byer nu henlagdes under Amager Birk med virkning fra den 01.01.1822.

I kirkelig henseende forblev Dragør dog underlagt St. Magleby indtil 1954, da Dragør anneks-sogn blev udskilt som selvstændigt sogn.

Da Anordningen om Landkommunalvæsenet af 13.08.1841 indførte sogneforstanderskaber og gav nærmere regler for landkommunernes styrelse, forblev Dragør og St. Magleby uberørt heraf. I en indstilling fra amtmanden til Danske Kancelli henledtes opmærksomheden på, at styrelsen af de kommunale anliggender i de to byer

Nfr. (til Amtmanden over Kjøbenhavns Amt), hvorved d. 8 Decb. faldes, at Storemagleby og Dragø Byer paa Amager maae, skjøndt forenede under eet Sogn, nemlig Storemagleby Sogn, vedblive at have deres særegne Kommunevæsen, og at dette for hver især af de nævnte Byer indtil videre maa bestyres paa den hidtil hjemlede Maade, men at det, hvis Andragende skulde indkomme enten fra nogen af disse Byers kommunale Bestyrelse eller fra selve Bymændene om en efter Grundsætningerne i Anordningen af 13de Aug. 1841 lempet Kommuneforfatning, vil blive at tage under allerhøieste Overveielse, hvorledes samme kan være at iværksætte**).

Rescript af 8 december 1841. Årsagerne til dette rescript omtales i Ny Kollegial Tidende for 1841 s. 1023-1026. (Kgl. rescripter og resolutioner for året 1841 ved Algreen Ussing, Kbhvn. 1851.)

var så væsensforskellige i forhold til det øvrige land, at disse byer "ikke ret vel kunne indrettes i overensstemmelse med Anordningen af 1841". I et kongeligt reskript af 08.12.1841 bestemtes det derfor, at Dragør og St. Magleby "indtil videre må bestyres på den hidtil hjemlede måde, men at det, hvis andragende skulle indkomme, vil blive taget under overvejelse, hvorledes en ændring heraf kan iværksættes".

I februar 1852 indgav en del af Dragørs beboere et andragende til amtmanden vedr. en revision af Dragør byes vedtægter, idet de "ere over 100 år gamle og for en del ikke passer til de nuværende forhold". Efter amtets indstilling blev der af Indenrigsministeriet ved en resolution af 19.07.1852 nedsat en kommission med dette formål for øje. Ved en kongelig resolution af 07.04.1855 blev de af kommissionen udarbejdede vedtægter godkendte. Byens kommunale anliggender bestyredes stadig af en foged og de fire byforstandere, der ligesom før havde det økonomiske ansvar for byens fem kasser. Som noget nyt oprettedes en særskilt havnekommission bestående af fogeden og regnskabsførerne for by- og havnekassen. Byens regnskaber revideredes af otte mænd. Disse vedtægter eller som de retteligen hedder "Dragør Byes Vedtægter 1855", fungerede helt til 01.04.1910.

Vedtægter for Dragør By.

A. Byens Bestyrelse.

§ 1.

Dragør Byes Commüne bestyres af 1 Foged og 4 Byforstandere. — 1 for Bykassen, 1 Havneforstander, 1 for Skolen og 1 for Fattigvæsenet, — der med flest Stemmer vælges ved Byforsamling.

fungerer i 8 Aar
K:48-1900)

Fogden ~~kan vedblive sine Functioner paa ubestemt Tid~~, hvorimod de 4 Byforstanderes Functionstid er 4 Aar, saaledes at hvert Aar i Januar Maaned en Byforstander fratræder, men kan den da Fratrædende igjen strax vælges til bemeldte Bestilling, dersom han er villig til at modtage Valget; dog kan han ikke undslaae sig for at modtage Valget efter 4 Aars Forløb, med mindre lovligt Forfald forhindrer ham heri.

§ 2.

Fogden, hvortil maa vælges en Mand, der stedsse er tilstede i Byen, er Regnskabsfører for Jordkassen, samt fører Correspondancen med alle Authoriteter og Andre, Byens Sager vedkommende; han har derhos at overtage de Forretninger, som i Almindelighed paahvile Sognefogden med Hensyn til Politis- og Bøgtervæsenet, saavel som Alt, hvad angaaer Orden i Byens Gader og paa dens Grund, samt hvad der vedkommer Sundhedspolitiet, og har han noie at efterkomme, hvad der i

*Of for the same man appointed: Ordre, and the management of the same
and the management of the same
KK 1573-43*

Uddrag af "Dragør Byes nye Vedtægter" approberede 7 april 1855.
(Dragør Lokalhistoriske Arkiv)

I 1908 var loven om kommunale valg trådt i kraft i den øvrige del af Danmark. I første omgang gik Dragør ram forbi, men Indenrigsministeriet ønskede naturligt også denne by indlemmet i den almindelige lovgivning, hvorfor det i en skrivelse dateret 05.02.1909 tilkendegav ønsket herom. Efter samråd med Justitsministeriet nedsattes en kommission, hvis formål var at udarbejde nye, tidssvarende regler for bystyret i Dragør. Kommissionens arbejde lå færdigt i 1910 og godkendtes af Indenrigsministeriet den 04.03.1910.

1910-vedtægten er i det store og hele underordnet de for landkommuner gældende love og bestemmelser. De kommunale anliggender administreredes af en kommunalbestyrelse på syv medlemmer, hvoraf én fungerede som formand. Denne havde den udøvende

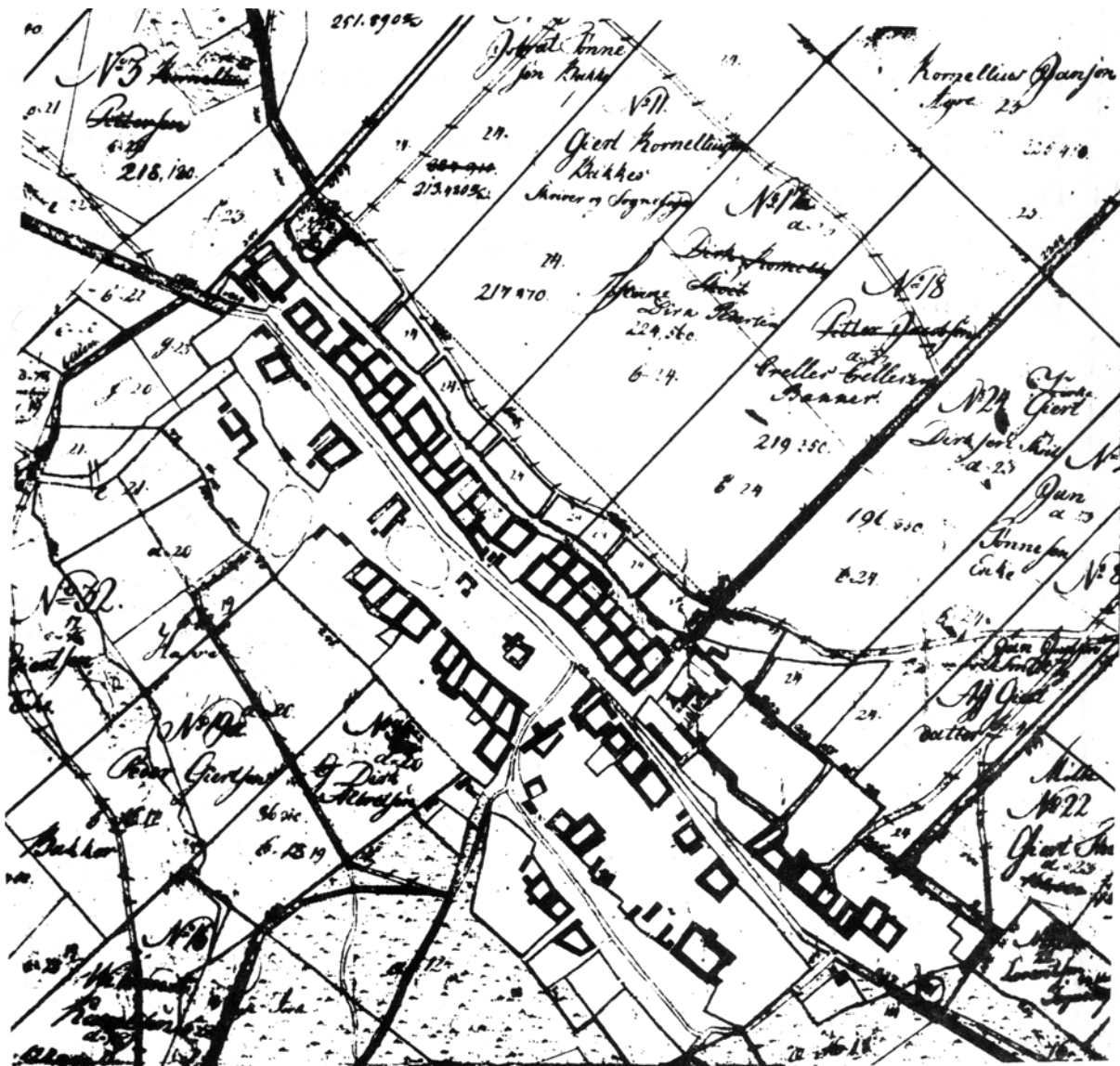
myndighed, ligesom alle tråde samledes hos ham. Dertil kom fem såkaldte "stående" udvalg: Havne-, skole-, vejudvalget samt aldersforsørgelsesudvalget og fattigvæsenet. "Regulativ for styrelsen af Dragør By's kommunale anliggender" trådte i kraft den 01.04.1910 og fungerede op til 1953.

Med baggrund i den stærke befolkningsmæssige og økonomiske udvikling, der fandt sted i Københavns omegnskommuner siden 1920'erne, næredes ønsket om at kunne oprette et samarbejde på tværs af kommunegrænserne. Et sådant samarbejde ville naturligt blive gjort lettere ved at kommunerne forfatningsmæssigt stod på lige fod med hinanden. Det lykkedes imidlertid ikke at skabe noget forfatningsmæssigt fællesorgan, dertil var de enkelte kommuners historiske baggrund for forskellig. Derimod skabtes der ved lov af 20.05.1952 mulighed for at omegnskommunerne via ændringer i deres styrelse kunne opnå samme forfatningsmæssige status som Gentofte - den såkaldte "Gentofte status".

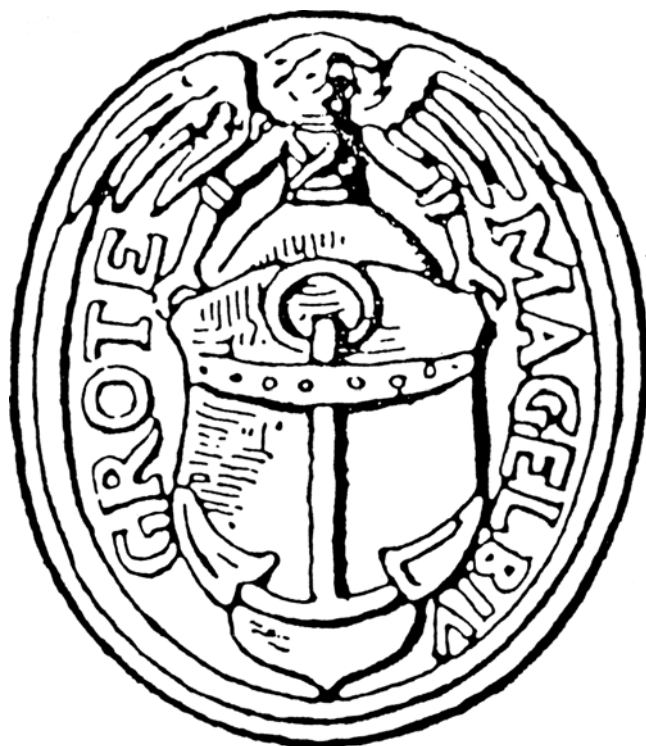
Dragør tiltrådte denne ordning den 01.10.1953, fra hvilken dag "Vedtægt for styrelsen af de kommunale anliggender i Dragør kommune 1953" trådte i kraft. Denne vedtægt var blevet godkendt af Indenrigsministeriet få dage forinden: 28.09.1953.

Byens kommunale anliggender administreredes fortsat - ligesom i vedtægten af 1910 - af en kommunalbestyrelse. Dennes formand fik stillingsbetegnelsen "borgmester", men hans myndighed forblev stort set uændret. Antallet af stående udvalg forblev ligeledes uændret. Havne- og vejudvalget fortsatte som hidtil. Udvalgene for fattigvæsenet og aldersforsørgelsen forenedes under navnet: Det sociale udvalg, medens skoleudvalget gled over i rækken af kommissioner, der oprettedes i henhold til vedtægten. De to nye udvalg, der oprettedes, var henholdsvis kasse- og regnskabsudvalget samt børneværnsudvalget. Hertil kom ialt tre kommissioner: Skolekommissionen, bygnings- og sundhedskommissionen samt ligningskommissionen.

Denne vedtægt fungerede med små ændringer og tilføjelser helt op til kommunesammenlægningen i 1974, hvor en helt ny fælles "overenskomst" så dagens lys.



Udsnit af "Store Maglebyes Hollænder Jorder" 1806
(Matrikeldirektoratet, kopi i Dragør Lokalhistoriske Arkiv).



*Aftryk af schouten Pitter Jansen's signet anno 1617.
(Dragør Lokalhistoriske Arkiv)*

SCHOUTER I ST. MAGLEBY 1596-1821

- 1596 -	Jacob Ariaensen
- 1613-	Pieter Jansen
- 1615 -	Claus Brouwer
- 1652	Ijsbrandt Jansen Brouwer
1652-1666	Dirch Cornelissen
1666-1691	Jan Eijsbrandtsen
1691-1711	Willem Ijsbrandtsen
1711-1724	Gert Jansen
1724-1732	Cornelis Cornelissen Bacher
1732-1747	Tønnes Hansen
1747-1766	Jacob Gertsen Bacher
1766-1766	Crilles Tønnesen Bacher
1766-1776	Pitter Pittersen
1776-1780	Eisbrandt Cornelissen
1780-1796	Gert Cornelissen Bacher
1796-1817	Dirch Cornelissen
1817-1821	Hans Lauritzen (konstitueret schout), prokurator

SOGNEFOGEDER OG SOGNERÅDSFORMÆND I ST. MAGLEBY 1821-1965

1821-1855	Geert Cornelius Bacher, sidste skriver og første sognefoged
1855-1857	Jacob Crillesen Bacher, sognefoged
1857-1862	Peder Svendsen Smidt, sognerådsformand
1862-1886	Jan Isbrandtsen, sognerådsformand
1887-1889	Crilles Zibrandtsen, sognerådsformand
1890-1895	Crilles Dirchsen, sognerådsformand
1895-1899	Gert Dirchsen, sognerådsformand
1899-1909	Jan Hansen Schmidt, sognerådsformand
1909-1917	Peter Petersen, sognerådsformand
1917-1942	Dirch Bacher Dirchsen, sognerådsformand
1942-1965	Crilles Gjertsen, sognerådsformand

BORGMESTRE I ST. MAGLEBY 1965-1974

1965-1966	Crilles Gjertsen
1966-1974	Albert Svendsen

FÆLLESKOMMUNEN

1974-1978	Albert Svendsen
-----------	-----------------

Wy christene ende vijftien andere zelve ynden een conde dat wy mit onse demerit
 ynden raet vedont en beuuen hebben gemacht een entpake bestiminge mit onse ondsake ende
 bonen su daer op onse lande van arimack woonachtich sijn en hies naemmen en ind baden als
 te hoop geschent hondert vierentachtich bonen in zulkem maet en ystalt als hie naerleket
 En versten dat sy sulley hebben binghen en behouden al dat gants lant Ende tinnen dertien
 hies naer hollands recht als sy ut hebben ende myet naer die dertien rechten Ende mogen
 Ende Ende disse wyse sy mate naer haer eygen hollandsche wyse dat koudelien vedat die
 een roo veel marzen land mach eygen als die ander Onuytgenomen die bue heuen of
 staken die hie naer gestreuen staen en zullen mogen bey syen boue eenige molstuen van boue
 arbeide alle andere bestoeringe dmyt genomen den yel en betalinge en mogen terecor
 wat steen daer opten boue lant es waer hie getuif Desgheliken mogen sy eck die begen
 tungen en die vissche binghen ender den zeluen lant en alle andere maninge in wat
 maniere sy hie behuspen conuen binggenomen swaeren hazen en meer ander vissche als
 zell stoeft meestyn en alle andere vissch die ons mit rechte toe valt naer hollandsche wyse
 Onyche sy ons bysonde zullen verpachten en zullen boue gemintten en behouden boue lant
 en een coninge naer den andere ten zelueghen tyde Onuytgenomen onse ender reconestituten
 op draek mit hie binghen en toe behooren en zulkem geuyt en behouden den conuenen
 gande daer een op bouen zal sy daer op buseu zal onse tel en alle geuytcheit die ons die
 mit rechte mach toe vallen en machden ons daer van godes rekinge ofte den zeluen onse tel
 en geuytcheit boue van ons verpachten zandue boue van boue en lant en lant en lant
 waerly bouen sye ander bouen die daer zullen honden die openbaer herberge en hie zal
 dmytgeleyt warden als hie beghen als sy behoef hebben tot haer roye en ander beher
 hebben wy eck gegint en begehaten dat sy mogen gemintten en behouden den conuenen mit
 alle syen binghen en wat raksteen sy daer of bichten zullen sy onse bouen hie te roppenhamen
 die syen binghen en zullen die selue bouen mach hebben su een coninge ender andere te
 vercoepen en sy pant setten hie houen daer sy ut in bouen mit hie toe behooren denden
 anderen alsoe hie getuif Ende waer by alsoe datter conge conge geheel en al dunt stoen
 soe zullen ons ender reconen die boue hie mit hie lant en hie behooren warden te verket
 Ende sal alsoe du stent vanden lant boue volcomen mach hebben als sulken dmytgesteuen
 hie lant warden te verpachten den yemen die daer inweft om geuyt wile boue zullen die boue
 bouen die ut opten lant bouen of hie vermaect conuenen warden onygen onse lant en lant
 en hie in geude van al eyghe lant als te weten en du een heft vande boue pers te
 betalen sijn tansijnse missonen en du ander heft tot hie sijnse daer wif nauwged Ende
 want dat alsoe geschiede dat wy van onse gemeene onygen van onse rechte conge lant hie
 begehden warden soe zullen sy eck verpachten sy ons te yemen en te hulpen van hie
 manen talen en yoden alsoe dat behoort Ende sijn en du boue bouen hie tinnend
 befehinge redchich en wat onder honden alsoe boue stant soe zullen sy boue lant verpachten
 en begehden souden eenige stade esse honden besitter en en sal inuuant hie rechte en bouen
 hie daer wy reline of onse sijn en sijn in onse afbif die hie boue pteuue en arimack
 wy verpachten ons onse hie hie boue en onse reline en manen coningen en coningman
 in d' manen hie en onbrechich in alle des boue gemintten en verketen te onder honden ender
 tel medden zehueghen hebben wy mit onse hie hie boue en onse rechte lant regelef onse
 hie begehden die hie gestreuen en yemen en onse tel roppenhamen in lant ender
 sijn hie hie hie ender ender ender lant

Udateret afskrift af Chr.II's privilegiebrev til hollenderne af 1521
 lydende på hele Amager samt Saltholmen samt tilhørende rettigheder og
 og friheder undtagen Kronens fiskerleje på Dragør.
 (Chr.II's udenlandske arkiv, Münchenske Samlinger pk. 1474-1521, Rigs-
 arkivet og i kopi på Dragør Lokalhistoriske Arkiv).

ST. MAGLEBY KOMMUNE, FORVALTNINGSHISTORIE I GRUNDRIDS.

Ved middelalderens slutning udgjorde Amager et særligt birk, underordnet Københavns len. Da hollænderne på opfordring af Chr. II og mor Sigbrit mellem 1515 og 1521 slog sig ned i St. Magleby for at forsyne København's Slot med rødder, løg, smør og ål, deltes øen i to retsjurisdiktioner: Det danske birketing og det hollandske schoutstyre.

Hollændernes jurisdiktion var baseret på det særlige privilegium, de havde fået af Chr. II, i hvilket de fik tilladelse til at oprette et lokalt, uafhængigt styre efter hollandsk mønster.

Rets- og dommermyndigheden forenedes med det kommunale styre således, at de samme personer varetog både kommunens og rettens tarv. I overensstemmelse hermed dannedes et kommunalt råd, hvis myndighed var både administrativ, lovgivende og dømmende.

Rådet blev ledet af en foged, kaldet schouten. Schouten var dommer, politimester, skifte- og auktionsforvalter samt overformynder. Hans jurisdiktion omfattede "Hollænderbyen og Dragør samt det hus, eller dens beboere, som står på den såkaldte Ladegårds Mark ved Taarnbye". St. Magleby's herredømme over Dragør bragte af og til sindene i kog i begge lejre. Den 17.07.1694 kaldte en anordning indbyggerne i Dragør til ro og orden. Heri fastsloges endnu en gang, at Dragør var underlagt St. Magleby og skulle holde sig hollændernes privilegier og den vedtagne skik og brug efterretteligen.

Som hjælpere havde schouten en skriver, også valgt på livstid, samt 7 scheppens, valgt for et år ad gangen. Om disse scheppens fortæller en indberetning fra 1751: "Dog bliver de afgående endnu stående i to år, og kaldes de gamle scheppens, så at, når noget vigtigt til menighedens bedste og tarv skal forrettes, eller vedtægter gøres, sammenkalder schouten 21 mænd, nemlig de i det år værende 7 scheppens og 14 af dem, som i de næstforrige to åringer har været scheppens, hvilket de kalder det store råd, og af dem beslattes alle ting".

Indtil 1615 kunne domme, afsagte af schouten og de 7 scheppens, appelleres til Sjællandsfar Landsting i Ringsted. I 1615 blev appelinstanten henlagt til amtmanden på Københavns Slot. Fra samme år blev sagerne efter St. Maglebys eget ønske påkendt efter Jydske Lov og, som følge heraf, i 1686 underkastet Chr. V's Danske Lov.



Som overdommer benyttede amtmanden et særligt segl, der senere blev benyttet af Amager Birk: "En amager in corpore med et bæger i hånden og en kurv med urter på armen". Erik Pontoppidan beretter, at hollænderne fik dette segl, "da salig overkammerjunkeren von Knuth (Adam Levin Knuth, 1648-1699), som var amtmand på den tid, gav en ordre, hvilken schouten drog i tvivl, og derfor ikke efterlevede, såsom han ikke kendte amtmandens hånd og segl, hvorover de fik et bestandigt amts-segl, som de måtte kendes ved".

Desværre er ovennævnte retsbøger og adskillige ældre dokumenter med dem gået tabt under de mange brande og krigeriske overfald, byen op igennem historien har været udsat for. Den ældste, bevarede vedtægt er dateret 02.01.1596. Den indeholder bestemmelser om byens regnskab og bestyrelse. Den første mere samlede vedtægt, som tilmed er på dansk, er fra 1726. Den blev godkendt af kongen i 1728. Den beskriver de såkaldte "11 poster", hvori der bl.a. redegøres for formynderskab, skifte, udlejning af stolestader i kirken, udlejning af øde gårde fra pestens tid (1711) m.v.. Adskillige ældre privilegier,

som op igennem tiden var tilstået byen, ophævedes i løbet af det 17' og 18' århundrede i takt med den almene politiske udvikling i landet. Derimod fik hollændernes selvstyre lov til at bestå uanfægtet helt op til 1818.

Schoutens forretning - navnlig som dommer - øgedes i takt med tiden. Antallet af love og forordninger øgedes ligeledes. I 1770 ansøgte schouten Pitter Pittersen amtmanden om at måtte tage en lovkyndig mand til hjælp i sit dommerembede. St. Magleby's ønske om at ansætte en uddannet jurist blev 1797 af myndighederne vendt til et krav om at få schoutembedet nedlagt og få jurisdiktionen underlagt Tårnby Birketing. Da schouten Gert Corneliusen Bacher døde 1797, havde St. Magleby nemlig en omfattende og indviklet retssag mod generalkrigskommissær Ole Tønder Lange fra Kastrupgård. Birkedommer Erik Christophersen Kramer, Tårnby Birk, der var sættestemmer i denne sag, søgte da at få schoutjurisdiktionen underlagt sit embede. St. Magleby holdt imidlertid på sin hævdevundne ret. Fr. VI, der havde givet dem en frist på 6 uger til at dokumentere deres retsstilling, erklærede sig enig i, at de valgte deres egen schout.

Valget faldt på Dirch Corneliusen, der havde været skriver siden 1780. Han fik i adskillige år en værdifuld assistance af Lands- Over- samt Hof- og Stadsretprokurator Hans Lauritzen.

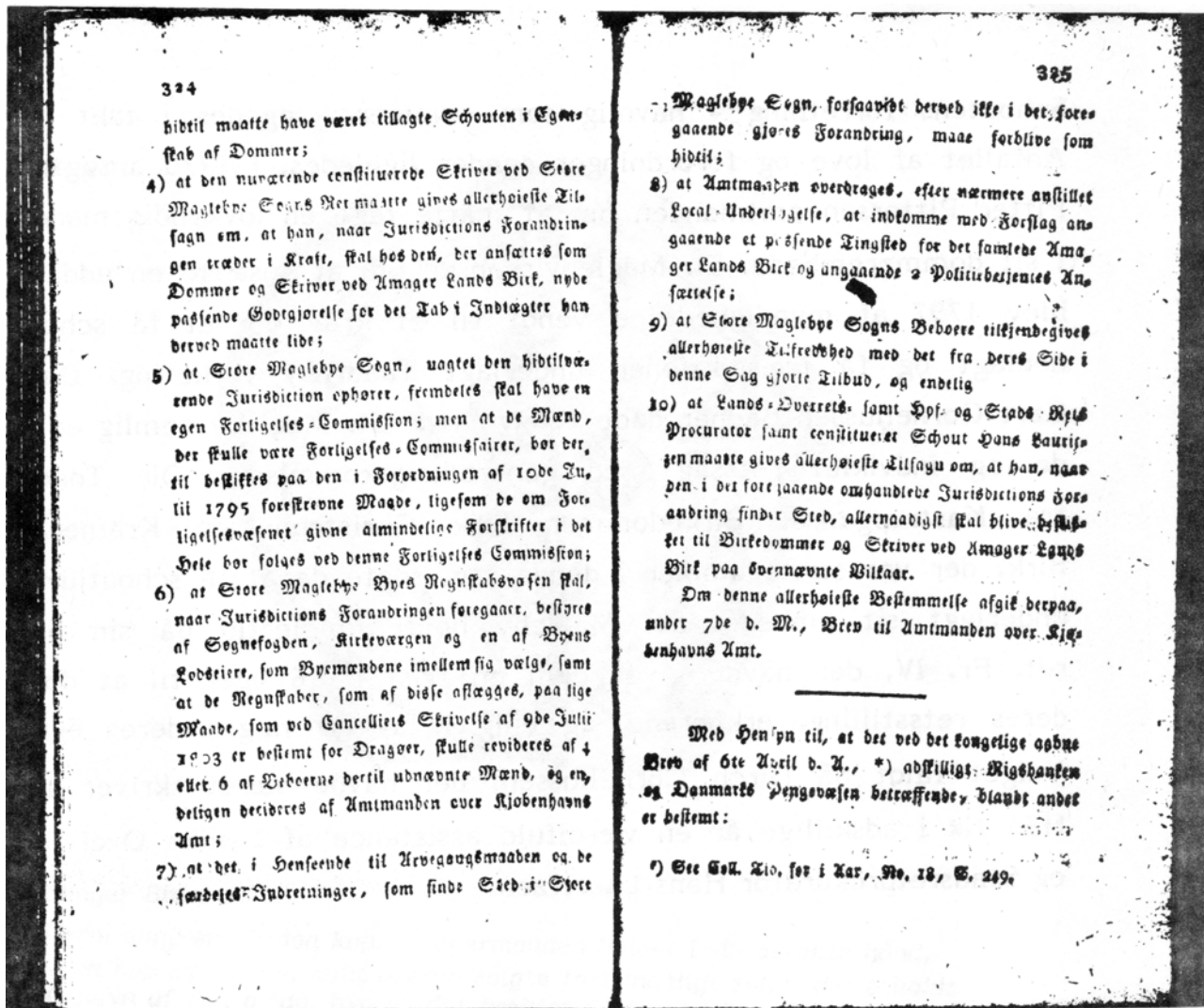
Den 18.05.1817 var hartkornsejerne i St. Magleby forsamlede i anledning af schouten Dirch Corneliusens sygdom. På dette møde enedes man om, at frasige sig retten til at have egen jurisdiktion og til at vælge schout og skriver, når Dirch Corneliusen døde, hvilket han gjorde den 02.06.1817. Betingelsen herfor var, at Hans Lauritzen blev konstitueret schout og senere udnævnt til birkedommer og skriver. I Danske Kancelli's indstilling hertil hedder det bl.a.:

At den ved St. Magleby Sogns Ret konstituerede schout og skriver skulle vedblive at fungere, indtil der indtræffer vacance i birkedommer og skriverembedet i Tårnby Birk, og at rettergangsmåden indtil den tid skal vedblive som hidtil.

At schoutjurisdiktionen skulle ophøre, når sådan vakance indtræffer, og at Amager Land tillige med Saltholm skulle udgøre en jurisdiktion under navn af Amager Birk.

At den konstituerede schout, prokurator Hans Lauritzen, fik tilsagn om at blive beskikket til birkedommer og skriver ved jurisdiktionsforandringen.

Danske Kancelli's indstilling blev fulgt ved kgl. resolution af 29.04.1818.



"De tvende jurisdiktioner på øen Amager" omtalt i Collegial Tidende af 9 maj 1818, s.324-325. Her et uddrag vedr. schoutembedet i St. Magleby. (Draaør Lokalhistoriske Arkiv)

Vakancen i birkedommer- og skriverembedet ved Tårnby Birk indtrådte, da Erik Christophersen Kramer døde den 15.08.1821. Ved et rescript af 19.12.1821 bestemtes det, at Amager Birk trådte i funktion fra 01.01.1822.



Amager Birks segl.

Sterm angiver, at den kop, amagermanden holdet i sin oprakte hånd, er en kop smør, "thi hollænderne solgte fortrindeligt smør, der erholdt sit navn af den måde, hvorpå det bragtes til torvs i hovedstaden".

Schoutjurisdiktionen ophørte da efter at have eksisteret i ca. 300 år. Schouten og skriveren afløstes af birkedommeren, og de 7 scheppens af 4 stokkemænd. Så vidt jurisdiktionen.

Med hensyn til St. Magleby's egne anliggender, ophævede ovennævnte kongelige forordning af 29.04.1818 schoutstyret og erstattede dette med et sognefogedstyre. Dette bestod af en sognefoged eller formand, en kirkevæрге samt en af byens hartkornsejere, der var regnskabsfører for møllen. Byens regnskaber blev forelagt ved en årlig revision, bestående af 6 mænd. I 1830erne udvides styret med en skolepatron, en fattigforstander og en vejpatron. Dette styre, som Chr. Nicolaisen benævner "byforstanderskab", fungerede op til 1857.

Da landets myndigheder havde ordnet købstædernes styrelsesforhold i 1837, fulgte som en naturlig konsekvens ønsket om at indføre noget lignende for

sognekommunernes vedkommende. Ved 13.08.1841 anordningen indførtes begrebet "sogneforstanderskab". Dertil kom specielle regler for landkommuners styrelse. Som nævnt førhen undgik Dragør og St. Magleby dog at ændre styreform i denne omgang. Først i 1857 gled St. Magleby ind under Landkommunalloven.

I den mellemliggende tid må der være sket et og andet. I Peder Svendsen Smidts dagbog er der desværre klippet 3 sider ud fra denne periode, men af det foreliggende kildemateriale kan dog udledes følgende: I 1841 gav statsmagten nok St. Magleby ret til at bestyre byens egne anliggender på den "hidtil hjemlede måde", men den forsøgte gang på gang at "overtale" byens øvrighed og i særdeleshed den gamle sognefoged G. C. Bacher (1776-1858) til at indordne St. Magleby i de fra statsmagtens synspunkt tidssvarende rammer. Sognefogeden indgav nemlig i 1842 en begæring til kongen, hvori han bad sig fritaget for dette, da han ifølge Peder Svendsen Smidt "regerer her i byen som en konge og derfor var bange for, at hans magt derved skulle blive svækket".

Landets centralmagt opgav dog ikke sådan uden videre sit forehavende. Fra 1856 haves en skrivelse fra Amager Birk, i hvilken St. Maglebys fællesanliggender berøres i anledning af "St. Maglebys ændring i den kommunale styrelsesform". Det er sandsynligvis den styrelsesform, der blev dannet på et møde mellem de implicerede parter den 18.06.1856. Et er teori, et andet praksis. Den ny styreform indførtes først godt og vel et årstid senere: 21.04.1857. I den mellemliggende tid skulle beboerne i St. Magleby åbenbart bearbejdes yderligere, thi Peder Svendsen Smidt blev af stiftamtmand Peter Jacobsen Tetens opfordret til vedblivende at "få et sogneforstanderskab sat i gang".

19.03.1857 holdtes det første valg til sogneforstanderskabet, og den 27.03. samme år holdtes det andet valg, idet der haves en speciel valg måde til sogneforstanderskabet.

№	Valgberettigede Navne	De Valgte Navne
1.	Simon G. B. Røcher	
2.	Groff Jansen	Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen, Christoffersen Røcher
3.	Zibrandt Albrtzen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Jan Andreasen Kist
4.	Thøgers Soderfen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen
5.	Jan Zibrandtzen Kist	Villum Svendsen, Zibrandt Christoffersen, J. G. Røcher
6.	Agnesen J. G. Røcher	Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen, Villum Svendsen
7.	Villum Svendsen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen
8.	Peter G. Røcher	Jacob T. Schmidt, J. G. Røcher, Zibrandt Christoffersen
9.	Jacob T. Schmidt	J. G. Røcher, Zibrandt Christoffersen, Jan Andreasen Kist
10.	Hans Soderfen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen
11.	Zibrandt Christoffersen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Jan Andreasen Kist
12.	Christoffer Zibrandtzen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen
13.	Jan Christoffersen	
14.	Christoffer T. Schmidt	Jacob T. Schmidt, J. G. Røcher, Zibrandt Christoffersen
15.	Jacob Christoffersen	
16.	A. P. Berg	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen
17.	Thøgers Soderfen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Villum Svendsen
18.	Jan Jan Christoffersen	
19.	Dirich Svendsen	
20.	Christoffer G. Røcher	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen
21.	Villum Svendsen Kist	
22.	Jacob Christoffersen	J. G. Røcher, Zibrandt Christoffersen, Jacob T. Schmidt
23.	Jacob Thøgersen	
24.	Jan Zibrandtzen	
25.	Christoffer Soderfen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Christoffer G. Røcher
26.	Jan Soderfen	J. G. Røcher, Jacob T. Schmidt, Zibrandt Christoffersen

Fortegnelse no. 2 over de valgberettigede til 2'afd. af Byforstandervalget i St. Magleby 1857. Vælgernes navne er opført i venstre kolonne, de valgte angives i højre kolonne. (Valgprotokol 1857-1886 i Dragør Kommunale Arkiv).

Den 18.04.1857 godkendte stiftamtmanden disse valg, og endelig den 21.04 samme år afholdt det første byforstanderskab i nyt regi møde i St. Magleby skole. Det ny byforstanderskab eller sogneforstanderskab bestod af 5 byforstandere samt præsten. Forstanderskabet blev ledet af en formand. Hver af byforstanderne skulle føre regnskab med et af byens anliggender: Skolevæsen, fattigvæsen, kirken, møllen og bykassen. Dertil kom et samarbejde med Tårnby, idet 2 byforstandere sammen med 3 mænd fra Tårnby sogneforstanderskab skulle danne en komité til at varetage

Valgberetning fra Byforstander-
valget af 27 marts 1857.

Valgberetningen fremlagdes
til eftersyn i bytjenerens
bolig i ca. 2 uger efter
valget.

(Valgprotokol 1857-1886 i
Dragør Kommunale Arkiv).

Valgberetning fra Byforstander-
valget af 27 marts 1857.
Valgberetningen fremlagdes
til eftersyn i bytjenerens
bolig i ca. 2 uger efter
valget.
(Valgprotokol 1857-1886 i
Dragør Kommunale Arkiv).

Valgberetning fra Byforstander-
valget af 27 marts 1857.
Valgberetningen fremlagdes
til eftersyn i bytjenerens
bolig i ca. 2 uger efter
valget.
(Valgprotokol 1857-1886 i
Dragør Kommunale Arkiv).

Valgberetning fra Byforstander-
valget af 27 marts 1857.

de fælles anliggender. På samme møde besluttedes, efter nogen tids heftig diskussion, at kirken, møllen og alle byens ejendomme, såvel indtægter som udgifter, fremtidig skulle sortere under sogneforstanderskabet. Forhandlingsprotokollen kalder sogneforstanderskabet skiftevis for byråd, byforstanderskab og forstanderskabet. Først fra den 07.05.1868 og herefter benævnes det "sogneråd", hvilket sandsynligvis skyldes, at Landkommunalloven af 1867 opererer med dette begreb. Ellers synes Indenrigsministeriets lov af 06.07.1867 om landkommuners styrelse m.v. ikke at have haft nogen indflydelse på det kommunale styre i St. Magleby.

Det næste problem i administrativ henseende opstår i 1870. Indtil dette tidspunkt varetages bl.a. møllens og kirkens regnskab af regnskabsførerne, valgt af sognerådet blandt dets egne medlemmer. Efter 1870 glider disse regnskaber tilsyneladende ud af sognerådets forhandlingsprotokol. Hvorfor? På nuværende tidspunkt kan jeg ikke give fyldestgørende forklaring herpå. Som kuriosum kan blot nævnes, at

*Bylaugets Vedtægt af 1870.
Vedtøget af hartkornsejerne
i St. Magleby 8 november
1870 og læst ved Amager
Birk 22 november 1870.
(Dragør Lokalhistoriske
Arkiv).*

§ 1.

Storemagleby Hartkornseiere ere i Forening:

1. Kirken i Storemagleby med tilhørende Kirkegaard og Forbød,
2. Møllen og Vægeri med Baaningshus og tilhørende saakaldet Møllebød Matr.-Nr. 3 b,
3. Veergravene, Hælleslodderne Matr.-Nr. 94, 96, 97, 98 a og 99, Tangsøtøget Matr.-Nr. 100, Alt under Storemagleby By og Sogn, samt Byens Kasse.

§ 2.

Til at bestyre disse sælles Eiendele og dermed i Forbindelse staaende Anliggender, vælges Hartkornseierne af deres Midte en Bestyrelse bestaaende af 3 Medlemmer,

- en for Kirken,
- en for Møllen,
- en for Byens øvrige Eiendele, samt Bykassen.

Endvidere vælges 2 Revisorer.

Til Valgene, der foretages i Januar Maaned, indbædes ved Opslag og paa øvrig brugelig Maade med 14 Dages Forvarsel.

Functionstiden er tre Aar, og inden andre tre Aars Forløb kunne de fratrædende ikke gjen vælges mod deres Villie. Dersom nogen af de Valgte uden gyldig Grund vægrer sig ved at modtage Valg, kan han fritages derfor ved at betale 15 Rbd. til de Fattiges Kasse.

§ 3.

Regnskabet maa være afsluttet og revideret inden Udgangen af Januar, hvorefter det fremlægges til almindeligt Eftersyn i 8 Dage.

hartkornsejerne den 08.11.1870 enedes om en "Vedtægt for St. Magleby hartkornsejeres fælles anliggender". Denne vedtægt er læst ved Amager Birkeret 22.12.1870 og protokolleret i overensstemmelse hermed. I denne vedtægt står bl.a., at hartkornsejerne i forening ejer "kirken med tilhørende kirkegård og jordlod, møllen og bageri med tilhørende våningshus (beboelse) og møllelodden matr. no. 3b samt lergravene", div. fælleslodder, tanglæg, alt under St. Magleby by og sogn samt byens kasse.

Er denne forening, der går under navnet "Bylauget", først opstået så sent, eller er den, som den mundtlige tradition hævder, opstået i 1818? Skal dens regnskaber da, foruden at revideres af hartkornsejerne i Bylauget, tillige underkastes revision af sognerådet, hvor hartkornsejerne også er repræsenteret? Det kildemateriale, jeg har gennemgået, røber intet herom. At redegøre for ovenstående kunne være interessant, men må af tidsmæssige årsager vente til senere.

Under alle omstændigheder - bylauget havde til formål at varetage hartkornsejernes privilegier eller fællesrettigheder, bl.a. retten til fælleden, Saltholmsretten, ålefiskeriet, møllen m.v.. Dette ejerlaug havde betydelige indtægter, og dets kasse administreredes af en særlig bestyrelse og efter egne vedtægter. Som bylauget var udformet, må det reelt betragtes som en videreførelse af den gamle styreform, hvad de dagligdags anliggender angik. Bylauget fungerer stadig den dag i dag, om end hartkornsejernes privilegier er betydeligt indskrænkede.

Da "Lov om Landkommuners Styrelse 1933" trådte i kraft 01.04 samme år, blev det nødvendigt for St. Magleby at revidere sin vedtægt i overensstemmelse hermed. 07.04.1937 godkendte Københavns amtsråd "Vedtægt for styrelsen af de kommunale anliggender i St. Magleby sognekommune," hvilke bestemmelser trådte i kraft umiddelbart efter. Sognerådet var nu ikke længere enevældigt. En del af dets magtbeføjelser blev lagt ud til de såkaldte "stående udvalg": Kasse- og regnskabsudvalget, socialudvalget, vejudvalget og børneværnsudvalget. Kasse- og regnskabsudvalget blev underkastet specielt dybtgående retningslinier. Det vil altså sige, at den besluttende myndighed lå hos sognerådet som hidtil, medens sognerådsformanden havde den udøvende magt i det omfang, den ikke var henlagt til specielle udvalg.

St. Magleby har valgt sin første magistrat

I tirsdags afholdt St. Magleby kommunalbestyrelse sit første ordinære møde efter den ekstraordinære konstituering for en uge siden, hvor sognerådsformand C. E. Gjertsen blev valgt til St. Magleby's første borgmester.

Borgmester C. E. Gjertsen åbnede mødet med bemærkning om, at Albert Petersen var fraværende med lovligt meldt forfald. Derefter oplæstes en række meddelelser om indkomne cirkulærer m. v. fra socialministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet - og især fra skattedepartementet. Alle de oplæste meddelelser har kun særlig interesse for kommunens administration og udvalgene.

- Under særlige meddelelser forelå en skrivelse fra amtets skoledirektorat, som efter ansøgning har bevilget læreraspirant Thomas Foch afsked med udgangen af juli.

- Der forelå medreferat fra repræsentanter fra de tre Amager-kommuners sundhedskommissioners møde i Tårnby, hvor man var samlet i anledning af, at dyrlæge Poul Olsen ønsker at fratæde sin stilling som tilsynsførende for levnedsmiddelbutikkerne. Der blev efter forslag fra kredslæge Jens Jensen opnået enighed om, at man i fællesskab ville oprette et laboratorium og ansætte en dyrlæge til at føre tilsyn efter samme princip som andre omegnskommuner har ansat en sundhedsinspektør. Det vil koste 100.000 kr. om året i driftsomkostninger, hvilket de tre kommuner deler efter forholdstal.

- Fra den selvejende institution Sjællands Symfoniorkester var der kommet en skrivelse, som fortalte lidt om instruks- og programarbejde samt bebudede fremsendelsen af et budget, efter hvilket man da kunne tage stilling til de tilskud, som orkestret, efter den nye lov om landsdelsorkestre er berettiget til.

Magistrat og udvalg

Man overgik derefter til de forskellige valg, og først var det valg til magistraten, man skulle have klar. På det sidste ekstraordinære møde havde Jens Olsen gjort det klart, at den socialdemokratiske gruppe ville kræve valg til udvalgsposterne gennemført efter forholdstalsmetoden, og derfor blev såvel valg til magistrat som til de stående udvalg mere en udpegning fra grupperne til de poster, de havde krav på.

Borgmester C. E. Gjertsen læste navnene op på magistratens medlemmer og deres stedfortrædere - førstnævnte er formand: C. E. Gjertsen (borgl. liste) med Albert Petersen (borgl. liste) som stedfortræder, Anders Schmidt (borgl. liste) med Henning Brødsgård (liste T) som stedfortræder og Jens Olsen (S), med Peter Andersen (S) som stedfortræder.

Det sociale udvalg: C. E. Gjertsen, Elly Petersen (borgl. liste), Anders Schmidt (disse tre udgør de sociale underudvalg), Jens Olsen og Peter Andersen.

Teknisk udvalg: Albert Petersen, C. E. Gjertsen, Henning Brødsgård, Jens Olsen og Anders Schmidt.

Det kulturelle udvalg: Henning Brødsgård, Elly Petersen, Peter Andersen, Anders Schmidt, C. E. Gjertsen.

Vejudvalget: C. E. Gjertsen, Henning Brødsgård, Peter Andersen, Albert Petersen og Anders Schmidt. Udvalget for byplan- og byggesager: C. E. Gjertsen, Henning Brødsgård, Jens Olsen, Anders Schmidt og Peter Andersen.

- Der skulle også vælges syv medlemmer til ligningskommissionen, og man fulgte her normal kotume og valgte den samlede kommunalbestyrelse.

Kræver vægtbegrænsning

- Fra advokat Løemark, formand i grundejerforeningen »Grønnevange, forelå en skrivelse, hvori man bad om kommunens assistance til at få gennemført hastigheds- og vægtbegrænsning for færdalen på privatvejen D. B. Dirchsens Allé.

- Man motiverede kravet med de meget høje hastigheder, hejt op til 80-100 km/t, som såvel store busser som også entreprenørvogne kom kørende med. Deri lå et faremoment. Men disse vogne forårsagede store ødelæggelser på vejen i kraft af deres vægt, og da det er de omkringboende grundejere, der betaler for vedligeholdelsen, mente man, at denne trafik måtte kunne standses.

- C. E. Gjertsen: Vi må vel overgive sagen til vejudvalget, som så kan optage forhandlinger med politiet.

- Jens Olsen: Det er mærkeligt, at de kører så stærkt, så hullet som vejen er. Men det er en privat vej, og gennemkørslen burde forbydes.

- Henning Brødsgård: Der er rettet henvendelse til selskabernes fidenfor lufthavnsområdet om, at de skal instruere chaufførerne om at køre langsommere. Det varer kun i otte dage, så er det galt igen. Det er sikkert urealistisk med en hastighedsbegrænsning. Med hensyn til faren for børnene siger politiet ganske klart - o.v.s. de har sagt det i lignende tilfælde, at vejen ikke er til at lege på, og ansvaret for børnene er forældrenes.

- C. E. Gjertsen: Vi skal have politiets tilladelse til skiltene, og vi må gøre, hvad vi kan.

- Jens Olsen: Vi er altså enige om at anbefale?

- Ja, det er vi da, svarede borgmester C. E. Gjertsen.

- Sagen blev derefter sendt til vejudvalget. Flere firmaer i forbindelse med begrænsningskravene er navngivne, og man mener, dels at den anviste fart er for stor efter forholdene og overvejer muligheder for, at anvise anden gennemkørsel. Men det ligger vist tungt.

s.o.

Ved lov af 20.05.1952 blev der givet Dragør og St. Magleby mulighed for at opnå den såkaldte "Gentoftestatus". I modsætning til Dragør ønskede St. Magleby imidlertid ikke at benytte sig af tilbuddet før langt senere - i 1965. Den 24.09.1965 godkendte Indenrigsministeriet i henhold til Købstadskommunallovens §34 stk. 3 "Vedtægt for styrelsen af de kommunale anliggender i St. Magleby kommune", som trådte i kraft 01.05.1965. Herefter blev sognerådsformanden "borgmester" og sognerådet benævntes "kommunalbestyrelsen". Det gamle sogneråds magtbeføjelser blev yderligere udhulet, idet der foruden de stående udvalg oprettedes en magistrat, som



Dragør kommunes segl anno 1974

behandlede alle andragender og sager, for så vidt disse ikke efter deres natur hørte under et af de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg. Dertil kom diverse kommissioner så som: Lignings-, brand-, sundhedskommissionen, bygningsråd samt børne- og ungdomsværnet. Denne styreform bestod stort set uændret op til 01.04.1974, hvor kommunesammenlægningen fandt sted.



KONKLUSION

Denne administrationsgennemgang er søgt holdt på grundtrinnet, eftersom det vil føre langt ud over denne opgaves rammer at gå i nærmere detaljer hermed, om end det kan synes nok så spændende.

Efterhånden som landets centraladministration blev udbygget fulgte som en naturlig konsekvens, at myndighederne ønskede at få en vis kontrol med den enkelte kommune. Jo mere administrationen udspecificeredes, jo større blev administrationsapparatet - ikke for bureaukratiets skyld, men på grund af demokratiseringsprocessen.

KILDER

Collegial-Tidende 1818 samt 1823.

Ny Collegial-Tidende for Danmark 1841.

Forhandlingsprotokol for St. Magleby Byforstanderskab og Sogneråd 1857-1875.

Jansen, Dirch. Dagbogsoptegnelser
i Dragør Lokalhistoriske Arkiv.

Smidt, Peder Svendsen. Dagbogsoptegnelser
i Dragør Lokalhistoriske Arkiv.

Kgl. Rescripter og Resolutioner for året 1841,
Kbhvn. 1851.

Love og Anordninger, div. år.

Diverse vedtægter for Dragør og St. Magleby,

samt kilder i Kommunens Arkiv og på Landsarkivet.

LITTERATUR

Hjorth, B.: "Dragør Byforstanderskab indtil 1910, registratur over arkivalier i Landsarkivet for Sjælland",

Dragør 1982.

Indenrigsministeriets kommission af februar 1909: "Betænkning om Dragør Bys kommunale styre",

Kbhvn. 1909.

Nicolaisen, Chr.: "Amagers Historie",

Kbhvn. 1915.

Pedersen, A.H.: "Birketing i gamle Københavns Amt 1521-1965"

Kbhvn. 1968.

Pontoppidan, E.: "Den Danske Atlas eller Kongeriget Dannemark 1763-1767", Del II,

Kbhvn. 1764.

Stern, S.: "Statistisk-Topographisk Beskrivelse over Kjøbenhavns Amt",

Kbhvn. 1834.

Traps Danmark, "Storkøbenhavn I", bd. 2, 5 udg., Kbhvn. 1959.

"De bymæssige kommuner", betænkning nr. 161,

Kbhvn. 1956